

Voksne mursejlere

Voksne fugle kan lande på jorden ved et uheld, efter en kamp om redepladser eller fordi de er skadede. En sund og rask mursejler kan sagtens lette fra jorden i et fladt terræn uden forhindringer 2-3 meter foran den. Her tager den et par hop med de korte ben og bruger samtidigt vingerne. Det er en skrøne, at den ikke selv kan lette fra jorden. Den bygger nok på at størstedelen af mursejlere fundet på jorden er unger, der ikke er helt udvoksede og derfor ikke kan lette. I et terræn med høje græsser, træer og buske kan den imidlertid ikke lette ved egen hjælp.

Er den skadet med pjuksede fjer, sår eller lukkede øjne, kan den ikke lette. Tag den op og undersøg den nærmere for mulige skader især på vingerne. Vej den: Hvis den vejer under 30 g er det kritisk, og den kræver omgående behandling og rigtig pleje. Hvis den ser frisk og rask ud, kan du hjælpe den med at lette.

MEN: Smid aldrig en mursejler op i luften, da et nyt fald kan forårsage uop-rettelige nye skader. Lad den i stedet selv bestemme om den er klar. Sæt den på en flad hånd i et åbent terræn - aldrig fra et åbent vindue. Ret mursejleren mod vinden, så den kan mærke vinden.

Hvis den er rask, letter den, hvis ikke så prøv at hæve og sænke armen forsigtigt. Letter den stadig ikke kræver den behandling og pleje.

Noter, hvor den er fundet, da den kan være forælder til unger, som så er i fare. Det sikrer, at den kan komme tilbage til det samme sted igen efter behandling og pleje.

▲ Voksen mursejler i pleje @ Lina Schwartzmeier

▲ Voksen mursejler fundet på jorden i juni @ Jürgen Loos

Tekst: Jesper Toft
 Grafik og layout: Marie Samuelsen
 Juni 2023

Links:

Generelle råd: www.swift-conservation.org/hand-rearing-the-common-swift.pdf
Fodring af mursejlerunge: www.youtube.com/watch?v=e2Y5BR-b_uw
Fodring af en voksen mursejler: www.youtube.com/watch?v=02js4857WH8

Førstehjælp til mursejlere fundet på jorden

▲ Mursejlerunge i pleje @ Lina Schwartzmeier

▲ Mursejlerunge klar til afgang @ Nick Upton

**Har den brug for din hjælp?
 Må du røre ved den?
 Skal du bringe den i sikkerhed?
 Svaret er ja!**

Der er altid en grund til, at en mursejler, der lever livet i luften, er endt på jorden (den lander ellers kun for at yngle højt oppe i bygningerne). Den kan være skadet eller syg, så smid den aldrig bare op i luften. Det kan skade den yderligere. Undersøg den i stedet grundigt for at finde en mulig forklaring. Er du i tvivl, så kontakt en lokal dyrlæge for råd.

De fleste mursejlere, der bliver fundet på jorden fra midten af juli og frem, er enten unger, der har forladt reden for tidligt og derfor ikke kan flyve endnu eller ungfugle, der lige er blevet flyvefærdige og derfor er så usikre på vingerne, at de er landet på jorden. Voksne mursejlere, der findes på jorden fra juni til august, kan være skadede eller udmattede.

Din førstehjælp er vigtig for at de kan overleve - mursejlerne er rødlistet som næsten truet. **Kontakt facebookgruppen Hjælp mursejlerne!** og ikke 1812, der desværre hyppigt anbefaler at aflive dem.

Mursejler fundet på jorden

Tag mursejleren op og undersøg den. Smid den aldrig bare op i luften. Læg den i stedet forsigtigt ned i en skottøjsæske med lufthuller og med køkkenrullepapir i bunden for at sikre, at dens ekskrementer ikke tilsmudser fjerdragten. Det får den til at falde til ro og giver den et rent miljø. Rør den så lidt som muligt med bare hænder for at skåne fjerene. Noter, hvor den er fundet. Tag et billede af den.

Tag aldrig en mursejler i pleje, den er ikke et kæledyr! Mursejlerne har store runde øjne og kan virke tillidsfulde og næsten helt tamme og kan stimulere dit beskyttelsesinstinkt. Mursejlere ser ikke mennesket som en fjende.

De mangler den medfødte frygt, som kendes fra andre vilde fugle. Den skal i stedet i pleje hos plejere med særlig viden om mursejlere. Ligesom alt andet dyreliv er mursejleren beskyttet ved lov og må kun kortvarigt tages i pleje

Du må aldrig give føde uden videre, det kan skade den yderligere. Den kræver speciel pleje, da den som insektæder skal have en specialkost: Den skal dagligt have 2-3 uvingede 12-18 mm lange fårekylinger, 3-4 mørke droner, 1/2 voksorm og fluer samt en kapsel med B-vitamin Bio-Pearl fra Vita-kraft fordelt på mindst 6 gange om dagen. Fodring skal ske med en desinficeret og afrundet pincet.

Forkert kost som katte- og hundemad, ost, hakket kød og regnorme kan give lever- og fjerskader, diareé og deformiteter og føre til døden på længere sigt. Melorme er også skadelige, da deres kitinskal indeholder stoffer, som over tid fremkalder lever- og nyreforgiftning.

Mursejlerunge fodres © Nick Upton

Mursejlerunger

En mursejlerunge kendes på de lyse spidser på fjerene. Den har nok forladt reden for tidligt eller været usikker på vingerne. Den er helt overladt til sig selv og en grum skæbne, hvis den ikke får hjælp, da forældrefuglene ikke længere fodrer den efter den har forladt reden.

Tag den med, vej og mål den: Hvis den vejer under 37 g eller vingelængden på håndsvingfjerene (fra håndled til vingespids) er under 16 cm er den ikke helt udvokset og skal i pleje hos plejere med særlig viden om mursejlere for at overleve.

Der er 2 hovedårsager til at mursejlerunger ender på jorden:

1

Ved høje temperaturer og varmt vejr bliver flere af mursejlerens redepladser overophedet og ungerne kan forlade reden mere eller mindre frivilligt. De har måske prøvet at få lidt frisk luft ved flyvehullet og er så faldet ud. Den vægt kan være OK, men den kan være svæk-ke af skader ved faldet eller fordi den er dehydreret. Hvis den er dehydreret (har åbent næb) kan du give den vand ved langsomt at stryge en lille våd bomul-dsklud rundt om næbsiderne.

Mursejlerunge på jorden © NABU Joachim Neumann

2

Ved lave temperaturer og kolde perioder er det svært at finde føde for forældre-fuglene, der derfor flyver langt væk for at finde føde. Ungerne kan derfor tabe vægt og flere går i dvale, men ikke alle. Nogle tigger efter mad ved flyve-hullet og kan ved et uheld falde ud af reden uden at kunne flyve. Ungen vil ryste af kulde. Hold ungen varm ved 32-35 grader, f.eks. vha. en flaske varmt vand indhyllet i et klæde, og aflever den til en plejer.

Mursejlerunge © Klaus Rogge